

“La Riera”

ROMANÇOS DEL BOSC

de Vallforners

• Quadern del professor

Ajuntament de Cardedeu

MUSEU ARXIU TOMÀS MALVET

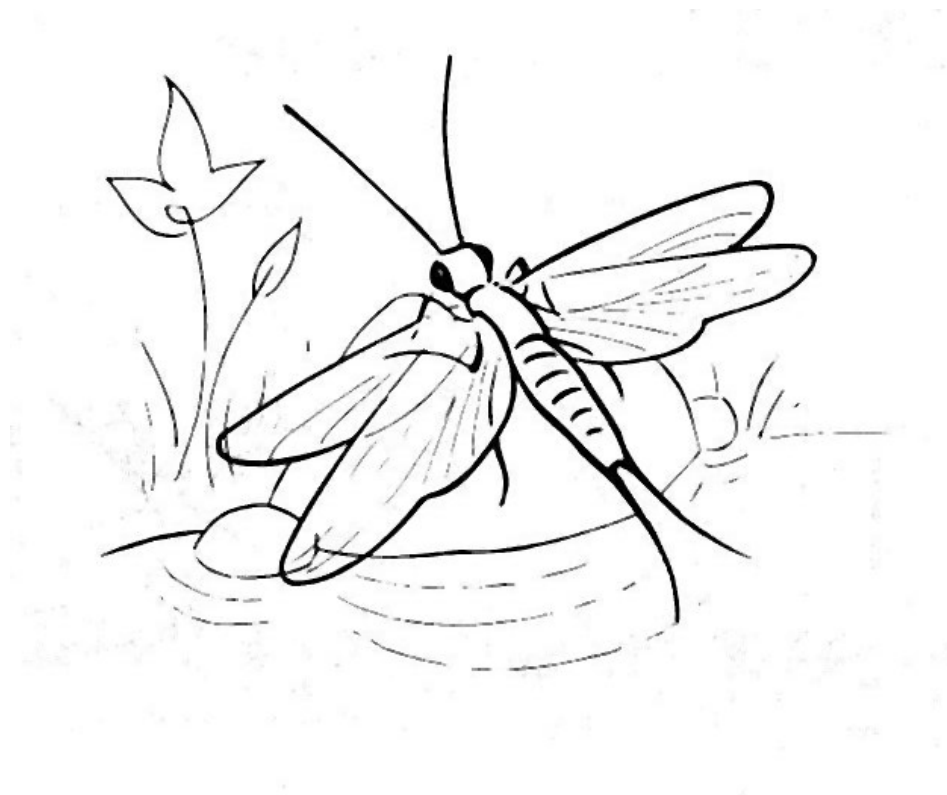

Diputació
Barcelona
Àrea d'Ensenyament

LA RIERA DE VALLFORNERS

QUADERN DEL PROFESSORAT

Romanços del bosc: la riera de Vallforners

Escola de Natura del Corredor

Guió: Elisabet Moragas i Joan Manel Riera

Adaptació: Signum s.c.p i MATBC

MUSEU ARXIU TOMÀS BALVEY

NIF: P0804500G

Museu Arxiu Tomàs Balvey i Casal de Cultura Dr. Daurella de Cardedeu (MATBC)

C. Doctor Daurella,1 - 08440 Cardedeu -Telèfon 93.871 30 70 ·

www.museudecardedeu.cat · museu@cardedeu.cat

FITXA DE L'ACTIVITAT:

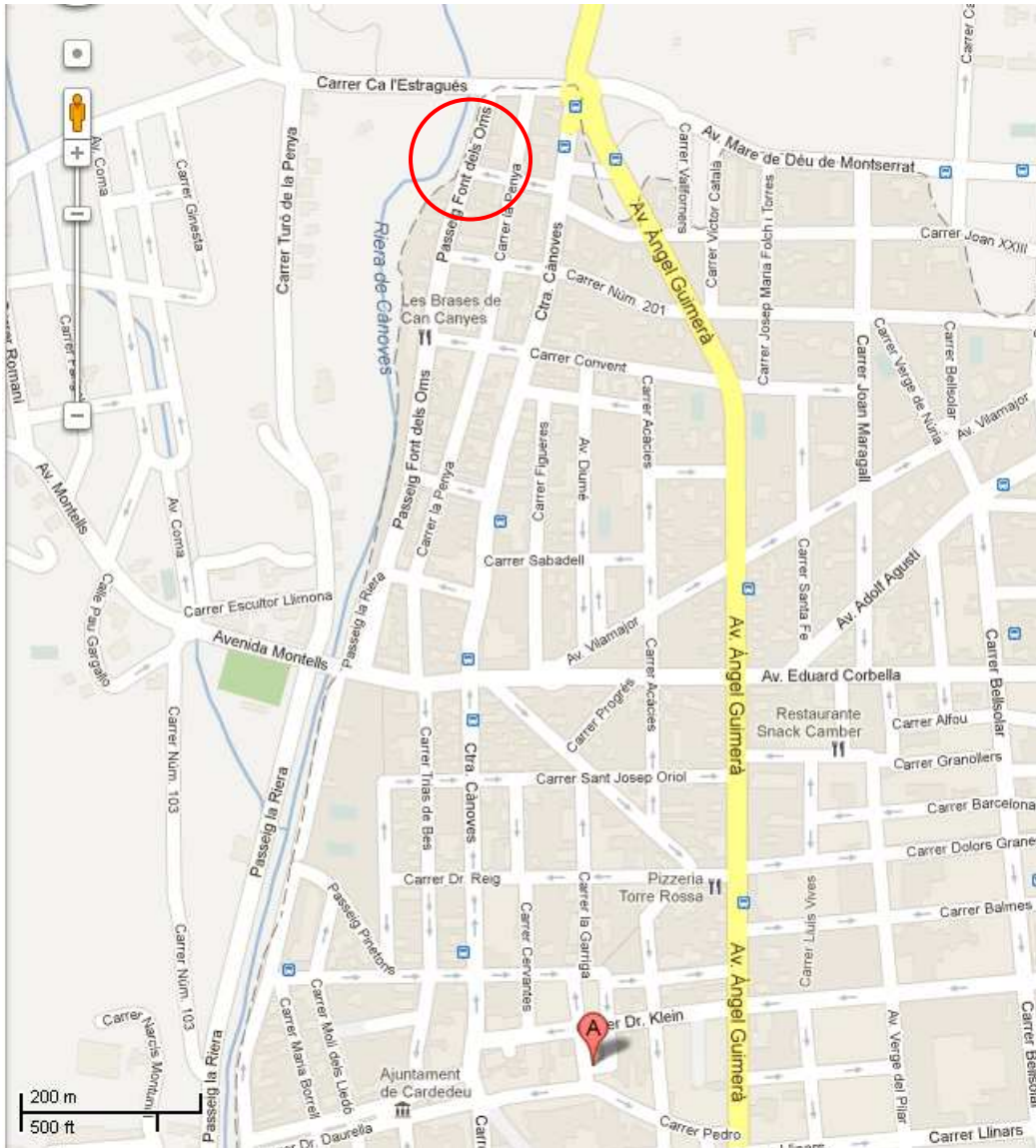
Destinataris:

Educació Infantil (P3, P4 i P5)

Cicle inicial de l'Educació Primària (1r i 2n)

Lloc:

Gorg de la Mina i entorns de la Font dels Oms
(Riera de Vallforners)

Durada de l'activitat:

2 hores

Calendari i horari:

Es recomana fer l'activitat durant la tardor i primavera ja que el temps és més suau..

INTRODUCCIÓ:

Som conscients que el patrimoni natural i cultural ofereix un ampli ventall de possibilitats educatives i formatives per a les escoles, que complementen el treball a les aules. Els escenaris urbans i naturals, amb tota la riquesa de testimonis que contenen, esdevenen, així, un recurs molt útil que permet introduir continguts generals nous, experimentar determinats procediments i educar vers unes actituds de curiositat, respecte i estima envers el patrimoni.

És important que a l'escola es fomenti l'interès, des de petits, pel patrimoni històric i natural. En aquest sentit, creiem que el patrimoni local, la nostra història i els nostres paisatges, ofereixen la possibilitat de fer-ho des de la realitat més immediata, des d'aquell entorn més proper que moltes vegades, per familiaritat, obviem i desconeixem.

Conèixer l'entorn més immediat, estudiar-lo i valorar-lo, pot ser un punt de partida per despertar l'interès envers altres realitats i, sobretot, per estimular el respecte i la valoració d'aquest patrimoni local: la nostra herència històrica, artística, cultural i natural.

Amb l'objectiu de donar un cop de mà als educadors en aquesta feina, el Museu Arxiu Tomàs Balvey de Cardedeu continua desenvolupant el seu programa de propostes didàctiques i oferint-lo a les escoles per tal que esdevingui una aproximació a la realitat cultural de la comarca.

PRESENTACIÓ:

La riera de Vallforners és una proposta d'activitat didàctica adreçada a l'educació infantil i al cicle inicial de l'educació primària per desenvolupar en el marc natural de la riera de Vallforners, al seu pas per Cardedeu.

La voluntat és que l'alumnat redescobreixi un paisatge natural, quotidià per a alguns, des d'una altra òptica: aprenent a veure un paisatge com a hàbitat de diverses espècies animals que aporten riquesa al nostre patrimoni i que hem de conèixer per poder respectar i conservar.

L'activitat consisteix en un taller que es desenvolupa íntegrament a la riera de Vallforners. A partir d'un conte que succeeix en el mateix escenari natural de l'activitat, es va filant la història amb l'aparició dels diversos protagonistes.

L'equip de monitors que dinamitza l'activitat s'ajuda amb material de suport i estimulació dels infants.

OBJECTIUS:

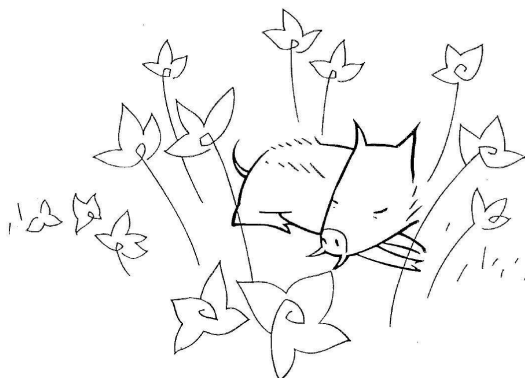
Els objectius que es volen aconseguir amb l'activitat **La riera de Vallforners** són diversos, però tots ells van encaminats a que l'alumnat s'iniciï en l'estudi d'un ecosistema i d'alguns dels seus elements significatius, alhora que aprengui a valorar-lo i respectar-lo.

Generals

- Observar i explorar d'aprop un ecosistema singular, la riera, i les seves característiques principals.
- Valorar i emprendre accions de coneixement, conservació i preservació del patrimoni natural.
- Conèixer alguns elements de la fauna característica de la comarca.

Específics

- Identificar algunes espècies de la fauna de la riera.
- Estudiar i experimentar amb mostres naturals.
- Conèixer un indret especialment interessant i atractiu de Cardedeu.

ADEQUACIÓ CURRICULAR:

L'activitat La Riera de Vallforners s'ha adaptat als diferents nivells d'aprenentatge de l'Educació Infantil i el primer Cicle d'Educació Primària. L'activitat és presentada modificada, reduïda o ampliada i amb diferents nivells de continguts, pensats i adequats a cada etapa formativa, per ser un complement útil en els processos d'aprenentatge de cada nivell escolar.

Educació infantil

Aquesta etapa té com a finalitat proporcionar als infants més petits aquelles situacions educatives que els permetin el progressiu descobriment i creixement personal; la possibilitat de relacionar-se amb els altres, tant infants com persones adultes, per mitjà dels diferents llenguatges d'expressió i comunicació; l'observació i descoberta del seu entorn més proper i l'adquisició de valors, hàbits i pautes de conducta que afavoreixin la seva autonomia personal i la seva integració a la societat.

L'activitat s'adequa plenament a les àrees de

- Descoberta d'un mateix.
- Intercomunicació i llenguatge.
- Descoberta de l'entorn natural i social.

Continguts procedimentals:

- Observació i exploració directa de qualitats perceptibles amb els sentits, d'alguns elements de l'entorn i de les característiques morfològiques i funcionals d'alguns éssers vius.
- Experimentació i manipulació d'elements de l'entorn immediat.

Continguts conceptuals

- Característiques dels elements de l'entorn proper.

Continguts actitudinals

- Estimació, respecte i interès pels elements del marc natural i social.

Cicle inicial de Primària

L'activitat s'adequa plenament als objectius educatius d'Educació Primària i, sobretot, els de l'Àrea de Coneixement del Medi Natural.

Continguts procedimentals

- Manipulació d'eines i instruments de treball (safates, mostres naturals, pinces, lupes...).
- Ús d'habilitats i tècniques per a la recol·lecció de mostres.
- Observació directe a ull nu de fets, objectes, éssers i fenòmens senzills.
- Expressió oral d'idees i observacions fent ús del vocabulari científic elemental.
- Comentaris i discussions en grup de fets i situacions relatades o viscudes.

Continguts conceptuals

- Característiques generals de l'ecosistema de la riera.
- La morfologia i l'hàbitat com a criteri per classificar els éssers vius.
- Els sentits com a font d'informació.
- Identificació d'algunes espècies comunes de plantes i animals.

Continguts actitudinals

- Respecte per l'entorn.
- Responsabilitat en l'ús de materials i instruments.
- Acceptació de la necessitat de seguir un ordre a l'hora de fer una experiència.
- Interès per l'observació de fets, éssers i fenòmens naturals senzills.
- Interès per conèixer la realitat que ens envolta.
- Col·laboració en la conservació del nostre entorn.

NIF: P0804500G

Museu Arxiu Tomàs Balvey i Casal de Cultura Dr. Daurella de Cardedeu (MATBC)

C. Doctor Daurella,1 - 08440 Cardedeu -Telèfon 93.871 30 70 ·

www.museudecardedeu.cat · museu@cardedeu.cat

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

METODOLOGIA BÀSICA:

L'activitat **La riera de Vallforner** encaixa en la modalitat de treball de sortida de camp per treballar l'educació ambiental. El coneixement del medi natural, el seu estudi i la seva preservació seran els motius del rerefons de tota l'activitat.

La iniciació al mètode científic (planificació, observació, experimentació, discussió i conclusions), tot i que no es treballa de manera estricta, sí que esdevé un element important en una part de l'activitat (recollida de mostres al riu).

La metodologia bàsica segueix el model de sortida de camp, on el fil conductor és una història en què apareixen molts dels elements que es podran observar directament i que serviran d'excusa per realitzar petits tallers manipulatius.

La història s'adapta, allargant-la o escursant-la, en funció dels diferents nivells escolars.

LA HISTÒRIA DE LA RIERA DE VALLFORNERS

Aquesta és la història de la riera de Vallforneres i de la Perla, un petit insecte que viu dins les aigües netes i fredes dels torrents de muntanya. Com que és molt primmirada en la netedat del lloc on viu, sempre va buscant un racó del riu amb l'aigua ben fresca i amb pedres on poder-se agafar perquè el corrent no l'arrossegui riera avall.

Però la riera és llarga i el bosc gros. I d'aventures, li'n passaran un munt, a aquesta Perla.

1. En Verro s'ha perdut

En Verro és un senglar que viu al Montseny, prop de Cardedeu. Els dies de festa grossa li agrada sortir a fer gatzara entre les llums i els sorolls de la ciutat.

A l'última festa, amb tanta xerinola, es va despistar i es va perdre. Estava molt cansat i s'havia fet de nit, i es va adormir abans de trobar el camí de tornada a casa.

Aquest matí s'ha despertat i no sabia on era. Semblava que els llums de la ciutat s'haguessin convertit en flors de colors.

2. En Verro es treu les puces

En Verro és a sota el Castanyer de can Cuc. Sí, al capdemunt de la riera de Cànoves.

Hi ha unes flors molt boniques però... – "Ai! Uix!" – també és ple de puces i paparres que piquen molt!

En Verro no arriba a gratar-se totes les picades i es tomba al terra per rebolcar-se en el fang, prop del torrent, - "Ah! Això sí que és refrescant! - Ara cal treure's tot aquest fang empastifat entre els pèls i es frega l'esquena contra el tronc d'un arbre.

3. La Perla no s'hi veu

Aquesta rebolcada ha enterbolit l'aigua de la riera i la pobra Perla que viu allà, ara no s'hi veu.

La Perla s'empipa una mica amb el senglar i li diu que no sigui tan verro.

-“Au va! No siguis exagerada, en un tres i no res ja s'haurà aclarit l'aigua”

4. El niu de la Garsa

Dalt d'un pi hi ha una garsa molt xerraire i tafanera.

Li diu a la Perla que si no vol esperar que l'aigua s'aclareixi pot anar una mica més avall de la riera de Cànoves, que des del seu niu, tan alt, veu un racó d'aigua clara que li agradarà.

La Perla s'espolsa el fang de sobre i se'n va a buscar el racó que ha vist la Garsa.

5. El Toixó té set

La Perla ha trobat un bon lloc amb aigua clara i fresca i ara descansa. Però de seguida – “Ai! Ai!” un corrent se la vol endur de l'aigua!

És un toixó que té molta set i està apunt de xuclar-la quan beu aigua de la riera.

Sort que ella se n'adona i ràpidament fa un salt cap a sota d'una pedra per protegir-se.

-“Ja està bé! No em deixareu tranquil·la?”

El Toixó s'espanta d'aquella exclamació i li diu que no n'hi ha per tant. També li aconsella que busqui un altre lloc, perquè d'aquí a una estona vindrà la guilla a beure aigua i si no la veu a temps se l'empassarà.

6. El cau del Toixó

El toixó se'n torna al seu cau.

Però l'estómac li fa rau - rau i vol tornar a sortir a fer un volt pels camps, a veure si troba algun cuc de terra o una panotxa per rosegat.

O potser se'n va cap a Sant Hilari, a veure si al bosc ja hi ha cireres d'arboç que són molt bones.

7. Els nens juguen a la riera

La Perla ja fa estona que baixa pel riu i per fi troba un racó tranquil amb aigua clara. – “Ai, sí! Aquí sí que s’estarà bé” – Ara només cal trobar una pedra per descansar.

Ja l’ha trobada . Però... – “Ai! Ai! Aquesta pedra es mou!” –

Uns nens juguen a la riera i quan aixequen la pedra on descansa la Perla, ella és a punt de caure. –“Ep! Vigileu!-

Els nens, que no havien parlat mai amb una Perla, de seguida volen saber què hi fa ella allà.

8. Una excursió a la Font dels Oms

-“Aneu amb compte, que cauré!”-

Tornen a deixar la pedra a l’aigua i ella, més relaxada, els diu que baixa per riu buscant un racó d’aigua clara. Però sempre hi ha algú, com ells, que no la deixa tranquil·la.

Els nens li expliquen que han anat a berenar a la Font dels Oms i que els agrada molt jugar a la riera. Però que ja aniran en compte.

Avui han trobat moltes pinyes carregades de pinyons i se n’han fet un fart.

9. El gegant Montseny

Els coneixen un gegant que la pot ajudar a trobar un bon lloc. Es diu Montseny, com la muntanya.

El gegant té quatre cares que hi veuen en totes direccions.

Com que des de la creu de la Serreta pot veure tota la riera de Cànoves de dalt a baix, de seguida troba un lloc tranquil amb aigua clara que segur que a la Perla li agradarà molt.

10. El gegant veu els núvols

Però abans que la Perla se’n vagi cap allà, l’avisa que, com que té el cap tan alt, ha vist uns nuvols carregats de pluja allà dalt del Montseny i que, ben

segur, quan ploqui creixerà la riera i si no està ben agafada al seu lloc l'aigua se la pot emportar encara més avall, fins al riu Mogent.

La Perla se n'hi va de seguida, però...

11. La rierada

La riera baixa molt forta i tèrbola. La perla no para de fer tombarelles i rebre batzegades, empesa per l'aigua. La riera l'arrossega, entre fulles, branques pedres i andròmines de tota mena, fins al Mogent, on va a parar a un racó més tranquil.

12. i 13. El cuc Cua de rata

Aquí l'aigua és més calenta i bruta. Costa molt de respirar i no es veu res. Abans que un altre cop se l'endugui una onada, aconseguix agafar-se a una branca.

Però no és una branca, és la Cua de rata!

El cuc Cua de rata li explica que sempre viu allà i que, com que l'aigua és tan bruta que no es pot respirar dins, doncs té un tubet amb el que pren l'aire de fora de l'aigua.

14. La Perla surt de l'aigua

La Perla no pot respirar. No sap si perquè està cansada, perquè aquella aigua és tan bruta o ... Potser si sortís a fora...

S'acomia de la Cua de rata i surt de l'aigua.

Es posa al damunt d'una pedra. S'està molt quieta i es treu el vestit ...

Quina sorpresa! Li han crescut quatre ales per volar!

És... una mosca de les pedres!

Ara creu que el millor serà tornar al lloc d'on va marxar. Ara hi pot arribar volant!

15. La Mosca de les pedres

Que si el senglar enterboleix l'aigua... No hi ha per tant, ja s'aclarirà!

Que si el toixó veu aigua... Ja estarà a l'aguait perquè no se l'empassi!

Que si els nens juguen... Ja els avisarà que vigilin de no fer-la relliscar de les pedres!

Al capdevall allà dalt l'aigua és més neta i ... Però si ara ja no viu dins l'aigua!

Ben pensat potser trobarà d'altres mosques de les pedres i posaran ous dins l'aigua perquè neixin noves perles.

I tot fent aquestes cabòries i voleiant ben contenta entre els verns i els avellaners, se'n va a buscar una bona pedra on descansar per les valls de Vallforners.

Fi

Romanços del bosc: la riera de Vallforners

Escola de Natura del Corredor

Guió: Elisabet Moragas i Joan Manel Riera

MATERIALS COMPLEMENTARIS

Quadern del narrador:

Llibreta de mida DIN A3 amb les il·lustracions del conte per mostrar-les durant la narració (La llibreta té 15 fulls amb una il·lustració a cada full i el títol de l'escena que representa).

Quadern de l'alumne:

Llibreta de mida DIN A4 amb il·lustracions de la llibreta del narrador i el títol de cada escena, segons el nivell, el nombre de pàgines varia. En aquest quadern faran les activitats de cada escena sobre la il·lustració.

Motxilla de descoberta:

Inclou materials complementaris d'ús conjunt per desenvolupar les diferents activitats:

- Safata de fang
- Safates per les fulles
- Safates per les flors
- Cel·los
- Cartrons
- Punxons

DESCRIPCIÓ DETALLADA DE L'ACTIVITAT PER NIVELLS

P3

1. Presentació

Lloc: Font dels Oms

Activitat: rebuda del grup i presentació de l'equip d'educadors responsables de l'activitat.

2. La riera de Vallforners

Lloc: gorg de la Mina

Activitats: observació del lloc, explicació de la història, desenvolupament de les activitats.

1) Observació de l'espai

Escotar els sons de la natura: ocells, aigua, vent, arbres, etc

2) Explicació del conte

3) Baixada a la riera per observar el paisatge de riera i buscar la perla

4) Esmorzar

5) El Verro es treu les puces

Pintura amb fang, fulles i flors

6) La perla surt de l'aigua

P4-P5

1. Presentació

Lloc: Font dels Oms

Activitat: rebuda del grup i presentació de l'equip d'educadors responsables de l'activitat.

2. La riera de Vallforners

Lloc: gorg de la Mina

Activitats: observació del lloc, explicació de la història, desenvolupament de les activitats.

1) Observació de l'espai

Escotar els sons de la natura: ocells, aigua, vent, arbres, etc

2) Explicació del conte

3) Baixada a la riera per observar el paisatge de riera i buscar la perla

4) Esmorzar

5) El Verro es treu les puces

Pintura amb fang, fulles i flors

6) El niu de l garsa

7) La perla surt de l'aigua

1er i 2on

1. Presentació

Lloc: Font dels Oms

Activitat: rebuda del grup i presentació de l'equip d'educadors responsables de l'activitat.

2. La riera de Vallforner

Lloc: gorg de la Mina

Activitats: observació del lloc, explicació de la història, desenvolupament de les activitats:

1) **El Verro es treu les puces i la perla no s'hi veu**

Pintura amb fang flors i fulles.

2) **El niu de la garsa**

Enganxar fulles de pi i branquillons a la capçada del pi per construir un niu de garsa.

3) **El cau del toixó**

Retallar amb un punxó el cau del Toixó.

4) **El toixó té set**

Resseguir amb llapis el camí de sortida de la toixonera.

5) **La rierada**

Enganxar sobre el dibuix alguns elements naturals que puguin ser arrossegats per l'aigua

6) **La perla surt de l'aigua**

ROMANÇOS DEL BOSC

“La Riera”

de Vallforners

Ajuntament de Cardener

Diputació
Barcelona
Àrea d'Ensenyament

ESCOLA DE NATURA DEL CORREDOR • Quadern de l'alumne

En Verro s'ha perdut.

En Verro es treu les puces.

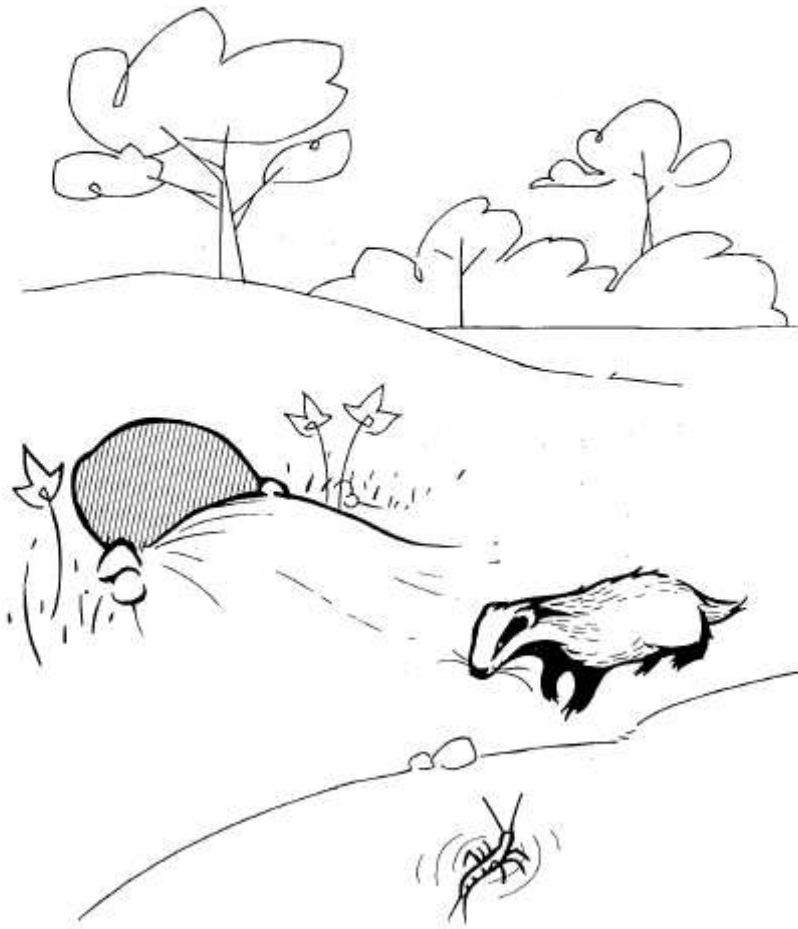

El niu de la Garsa.

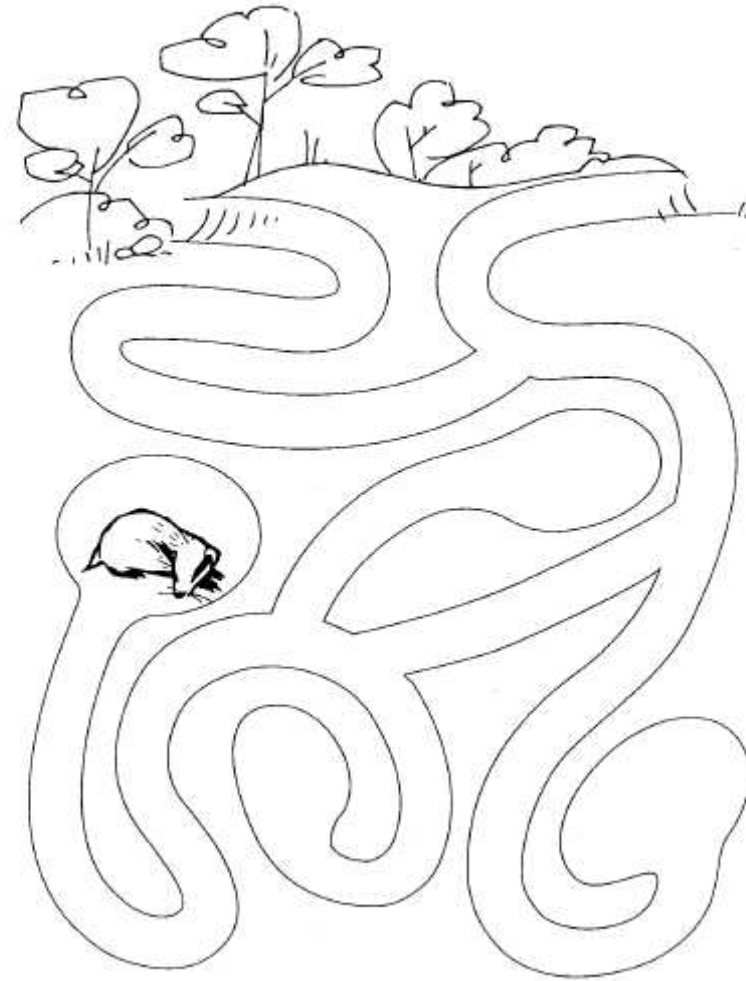

El Toixó té set.

El cau del Toixó.

Els nens juguen a la riera.

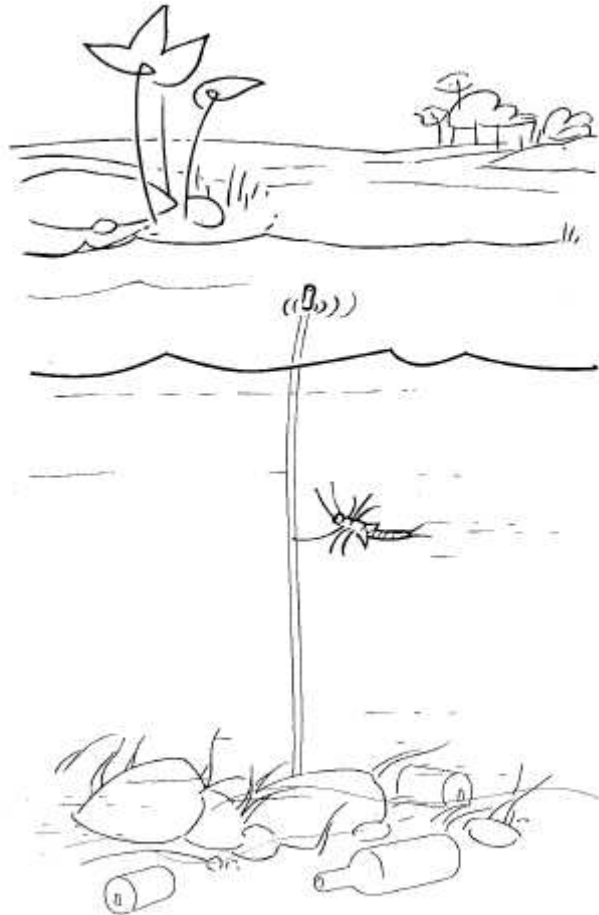

La rierada.

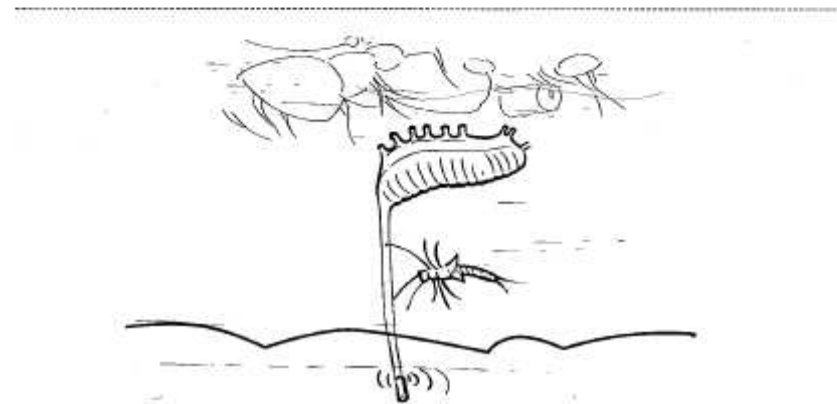

El cuc Cua de Rata.

El cuc Cua de Rata.

La Perla surt de l'aigua.

La Mosca de les pedres.

